

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 24 lipca 2024 r.,
w sprawie z zażalenia J. B. na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w
Poznaniu
z dnia 13 czerwca 2024 r., sygn. akt Kp. 11/24, w przedmiocie zezwolenia na
przesłuchanie w charakterze świadka, co do faktów objętych tajemnicą zawodową
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu, po rozpoznaniu wniosku prokuratora - na podstawie art. 180 § 2 k.p.k. - zezwolił na przesłuchanie świadka J. B. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, a mianowicie co do faktów objętych tajemnicą radcy prawnego, a dotyczących tego jak wygląda jego współpraca z komendantem [...] Szpitala Wojskowego z Przychodnią - Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W., czy komendant placówki próbował wpłynąć na jej pracę w taki sposób, aby pisma sporządzane mu do podpisu oraz opinie prawne były niekorzystne dla pokrzywdzonej J. S. jako pracownika, a jednocześnie pozostawały zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym, czy byli świadkami niestosownych zachowań

komendanta w stosunku do pokrzywdzonej, w tym określenia jej obraźliwymi słowami, kierowania do niej takich słów.

Zażalenie na to postanowienie złożyła radca prawny J.B., która zarzuciła naruszenie przepisów:

1. art. 180 § 2 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że w przedmiotowym postępowaniu zostały spełnione przesłanki umożliwiające przesłuchanie co do faktów objętych tajemnicą radcy prawnego, gdy w rzeczywistości przesłanki te w niniejszej sprawie nie występują;
2. art. 3 ust. 3-5 ustawy o radcach prawnych poprzez zwolnienie radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej podczas, gdy z przepisów tych wynika bezwzględny obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej i brak możliwości zwolnienia z tego obowiązku, co do faktów, o których dowiedział się on udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne.

Materialnym warunkiem zwolnienia od zachowania tajemnicy zawodowej na podstawie art. 180 § 2 k.p.k., jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, które sprawdzają się:

1) do ustalenia, że uchylenie tajemnicy jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości;

2) stwierdzenia, że okoliczność, odnośnie do której następuje zwolnienie, nie może być ustalona na podstawie innego dowodu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślono, że pozyskanie dowodu w oparciu o informacje objęte tajemnicą radcowską powinno być możliwe wyłącznie po uprzedniej szczegółowej analizie dotyczącej weryfikacji czy interes wymiaru

sprawiedliwości, w konkretnym wypadku, pozwala na bezkrytyczne uznanie, iż zasadne jest naruszenie będącej pod ochroną prawną tajemnicy. Wszelkie organy procesowe, w tym sądy, zobowiązane są w tej kwestii do stania na straży praworządności, a przez to - mając na uwadze charakter tajemnicy radcowskiej oraz jej wpływ na sposób wykonywania zawodu radcy prawnego - powinny być w takiej sytuacji gwarantem przestrzegania prawidłowości procedowania oraz merytorycznej trafności wniosku o zwolnienie z jej zachowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2019 r., VI KZ 2/19, OSNKW 2019, Nr 3, poz. 19).

W przedmiotowej sprawie - jak wynika z lektury uzasadnienia zaskarżonego postanowienia - Wojskowy Sąd Okręgowy dokonał oceny wyżej wskazanych przesłanek zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radcy prawnego. Nie ulega wątpliwości, że rozważania sądu meriti w tym zakresie pozbawione są rozbudowanego wyводу, niemniej realia wynikające z analizy wniosku prokuratora oraz akt sprawy, nie dają podstaw do stwierdzenia, aby rozstrzygnięcie Wojskowego Sądu Okręgowego było oparte na błędnych ustaleniach bądź naruszało przepis art. 180 § 2 k.p.k. Takich podstaw nie dostarczył również wniesiony środek odwoławczy, w którym - jak wynika z treści jego uzasadnienia - skarżąca skoncentrowała się na wskazaniu, że w sprawie nie wykazano dostatecznie, aby okoliczności objęte rzeczonym zwolnieniem z tajemnicy zawodowej, nie mogły zostać ustalone na podstawie innego dowodu. Tymczasem, skarżąca pomija argumentację Sądu w tym względzie, który wskazał wyraźnie, że wskazane przez prokuratora enumeratywnie pytania, jakie zamierza skierować do świadka są istotne z punktu widzenia niniejszej sprawy. W sumie poza pokrzywdzoną i komendantem [...] Szpitala Wojskowego, po wyłączeniu radców prawnych, nie było innych świadków zdarzeń, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż wyczerpane zostały określonymi działaniami znamiona przestępstwa z art. 218 § 1a k.k. Nadto o pewnych okolicznościach, poza komendantem może zaświadczyć jedynie dany radca prawny, gdyż działa się to poza pokrzywdzoną. Mianowicie dotyczy to, między innymi, opinii prawnej niekorzystnej dla pokrzywdzonej i próby wpływania na radców prawnych ze strony komendanta tego szpitala.

Skoro więc ujawnione przy rozpoznawaniu wniosku prokuratora okoliczności, mające swoje źródło w aktach sprawy, nie dają podstaw choćby do przypuszczenia, że okoliczności wskazane w tym wniosku mogą zostać ustalone na podstawie innego dowodu, to nie sposób uznać, aby sąd a quo dopuścił się błędnych ustaleń i ocen prawnych w aspekcie drugiej z przesłanek zawartych w art. 180 § 2 k.p.k. Wypada nadmienić, że stanowisko Wojskowego Sądu Okręgowego co do pierwszej z tych przesłanek (niezbędność dla dobra wymiaru sprawiedliwości), nie zostało przez skarżącą objęte treścią zażalenia, a tym samym kwestionowane.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy, jako Sąd odwoławczy, orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[ms]